

Сана Стрельбицька

## ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛИ ГАНКЕВИЧА: ІСТОРІОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА



У статті здійснено аналіз наукової історичної літератури з окресленої проблематики та висвітлено основні праці українських та зарубіжних дослідників, які вивчали постать Миколи Ганкевича у суспільно-політичному житті Галичини ХХ ст., його роль у створенні Української соціал-демократичної партії. Охарактеризовано джерельну базу дослідження.

*Ключові* слова: Микола Ганкевич, Галичина, Українська соціал-демократична партія, історіографія, джерела.

**К**омплексне вивчення суспільно-політичної, профспілкової та науково-публіцистичної діяльності М. Ганкевича в кінці ХІХ – першій третині ХХ ст. вимагає опрацювання численної кількості фахової літератури. Аналіз історіографії дає змогу окреслити ступінь розробленості досліджуваної проблематики, врахувати попередні розробки та визначити їх наукову цінність. Звернення до персоналій та визначення їх ролі й значення у формуванні модерної української нації є актуальним з огляду на пріоритети сучасної історичної науки України, а ґрунтовне вивчення їх творчості, об'єктивна оцінка та впровадження найкращих надбань дозволять імплементувати нагромаджений досвід у новій парадигмі історичних досліджень ХХІ ст.

Вивчення соціал-демократичного руху в Галичині, а в його контексті й діяльності М. Ганкевича в українській, радянській, польській історіографії має давню традицію. Найперше, окремі сторони соціал-демократичного руху в Галичині висвітлювали його учасники В. Левинський [1], М. Ганкевич [2–10], С. Вітик [11], Ю. Бачинський [12; 13], Я. Остапчук, Т. Мельнь, Л. Ганкевич [14; 15] та інші діячі.

Окремі аспекти суспільно-політичної ситуації кінця ХІХ – початку ХХ ст. та соціалістичного руху знаходимо у роботі С. Барана, яка була присвячена національно-демократичній партії [16].

Творці західноукраїнської історіографії міжвоєнного періоду, які досліджували український соціал-демократизм кінця ХІХ – початку ХХ ст. в довоєнні часи належали до УСДП або інших українських партій.

Найбільш вагомі праці написали В. Темницький [17], М. Стахів [18], В. Будзиновський [19], І. Квасниця [20], В. Данилович [21], Ю. Бачинський [12], а також відзначимо загальні роботи про український політичний рух К. Левицького [22], М. Грушевського [24–26], М. Павлика [27], І. Франка [29].

Радянська історіографія у післявоєнні роки порушувала питання історії УСДП в дослідженнях з історії соціально-економічного становища, економічної і політичної боротьби західноукраїнських робітників і селян в австрійський період. У 1950-х – 1960-х рр. праці на ці теми опублікували І. Довгаль [30], В. Осечинський [31], М. Кравець [32], П. Свежинський [33], В. Макаєв [34], І. Компанієць [35], К. Каковський [36], С. Злупко [37] та ін.

Окремі з названих авторів однозначно оцінювали галицьких соціал-демократів та їх партію як організацію опортуністичну, діяльність якої наносила шкоду робітничому рухові та всім трудящим (І. Довгаль, В. Осечинський, К. Каковський), інші ж висвітлювали історію соціал-демократичного руху в подієвому аспекті, уникаючи його оцінок. Радянські історики І. Довгаль [30], І. Богодист [38] та ін. намагалися показати суспільно-політичні виступи у

Галичині виключно в контексті впливу на регіон Росії і революційних подій, які там відбувалися, зокрема революції 1905–1907 рр. Вони перебільшували російський вплив на соціальну активність галицького робітництва на мітинги чи страйки у Львові, інших галицьких містах, намагалися наводити приклади про висловлювання галичанами відкритої солідарності з російськими революційними силами.

Аналіз суспільно-політичних процесів останньої третини ХІХ ст. міститься у роботах, які присвячені висвітленню соціально-економічного становища як Галичини в цілому, так і окремих верств – робітників та селянства. Цей радянський історіографічний блок складають праці П. В. Свежинського [33], Є. А. Яцкевича [39] та ін. Окремий розділ, який ілюстрував фінансово-господарський стан у краї знаходимо в роботі І. Компанійця [35]. Хоча роботи опиралися на обмежену кількість австрійських статистичних джерел, ідеологічно вони повинні були слугувати загальній радянській концепції, яка розглядала Галичину як “колоніальну” чи “напівколоніальну” частину Австрійської імперії.

Не зробила особливого вкладу в дослідження діяльності галицьких соціалістів і соціал-демократів й українська історіографія 1970-х – 1980-х рр., в якій конкретні питання соціал-демократичного руху теж виступали як складова суспільно-політичного розвитку краю в цілому. У працях цього періоду відчутним є відступ авторів від деяких догматичних штампів радянської історіографії в оцінці українського соціал-демократизму (наприклад, у С. Макарчука) [40].

Окрему історіографічну групу складають дослідження вчених української діаспори. Це колективна праця “Історичні постаті Галичини ХІХ–ХХ ст.” [41], дослідження І. Кедрини [42], І. Сохоцького [360], І. Лисяка-Рудницького [43] та ін. Особливо цінними є оцінки західними дослідниками радикального руху, соціалістичної течії, ставлення церкви та духовенства до діяльності галицьких соціал-демократів та ін. (І. Лисяк-Рудницький [43], Дж.-П. Химка [45], О. Субтельний [46] та ін.

Необхідно відзначити роботу “Історичні постаті Галичини ХІХ–ХХ ст.” [41], яка є найбільш повним діаспорним просопографічним дослідженням.

Об’єктивне висвітлення історії соціал-демократії та діяльності М. Ганкевича стало можливим тільки в умовах незалежної України. Саме в 1990-х рр. були написані роботи, які визначили ключові віхи історії Галичини австрійського періоду, наприклад дослідження М. Кугутяка [47], та періоду Другої Речі Посполитої – Я. Грицак [48], О. Сухий [49], К. Кондратюк [50], В. Верига [51] та інші, в яких знаходимо об’єктивно виважені оцінки як окремих акцій і заходів, що їх організувала УСДП, так і ролі її політичних лідерів та партії в цілому.

Боротьбу УСДП за вирішення основних питань суспільно-політичного життя Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. висвітлює праця В. Качмара “За український університет у Львові” [52] та робота О. Маланчук-Рибак, присвячена жіночому руху в Галичині [53]. Суспільно-політичні процеси у Галичині кінця ХІХ – першої половини ХХ ст. аналізуються у монографії А. Кліша, яка присвячена аналізу життя та діяльності К. Студинського [54].

В останні роки написані роботи, які присвячені галицькій просопографії, де знайшли відображення окремі сюжети із діяльності М. Ганкевича: це праці Я. Грицака [55], О. Жерноклеєва [56; 57], у тому числі й у співавторстві з І. Чорновола [58], О. Хімяк [59] та ін.

У сучасній історіографії з’явилися роботи, які присвячені національному сектору лівого руху, як в часи Австро-Угорщини, так і в період міжвоєнної Польщі. Вирізняється наукова праця І. Бегея “Юліан Бачинський: соціал-демократ і державник” [60]. Автор детально проаналізував розвідку Ю. Бачинського “Україна irredenta” та визначив її місце в теорії та практиці

національних прагнень українців кінця XIX – початку XX ст. У роботі знайшли висвітлення питання генези поглядів українських соціал-демократів на суспільство, державу та владу, обґрунтування ними необхідності й неминучості відродження соборної Української держави, подано характеристику місця і ролі партії у суспільно-політичному житті України. І. Беґей також розглядає питання галицького радянфільства, яке було характерним для 1920-х рр. У роботі концептуально представлені національні та міжнаціональні питання, які теоретично та практично вирішувалися національними соціал-демократами.

Сучасною науковою синтезою української соціал-демократії в Галичині є дослідження О. Босака “Українські соціал-демократи в суспільно-політичному русі Галичини (кінець XIX – початок XX ст.)” [61]. Науковець розкриває зародження та показує практичну діяльність соціал-демократів, опираючись на аналіз соціально-економічного та політичного становища передусім українського населення в краї, висвітлює робітничий рух та його прив’язаність до політичних структур. О. Босак показує роль УСДП в активізації робітничого і селянського руху в краї, розкриває подієву історію початку XX ст. у Галичині та місце в ній національних соціал-демократів. У виданні цілісно представлена українська соціал-демократія Галичини кінця XIX – початку XX ст. та розкрито її вплив на суспільно-політичний рух в регіоні.

Тема діяльності українських радикалів та соціал-демократів вивчалася і польськими дослідниками. Зокрема, варшавський історик В. Найдус вважала, що українці першими в Галичині створили модерну партію – Русько-Українську радикальну партію, і, лише згодом, це вдалося полякам (йдеться про утворення Польської соціал-демократичної партії Галичини – С. С.) [62].

У наукових пошуках польської дослідниці В. Найдус можна прослідкувати декілька етапів. Зокрема, у 1950-х рр. вона була в “полоні” впливу російської революції 1905–1907 рр. на Галичину, що демонструвала тоді уся радянська історіографія [62]. Науковець аналізувала соціально-економічне становище польських та українських робітничих і селянських верств, рельєфно представляла соціальні виступи, передусім страйки. Саме В. Найдус зауважила, що робітники Галичини складали лише 5,1% загально-австрійського робітництва, а в своїх виступах були найбільш активними і послідовними (переважна більшість страйків у Галичині в 1905–1907 рр. закінчилися перемогою страйкарів). Окремі положення, висловлені О. Найдус, навіть у цей період йшли всупереч радянським стереотипам: “буржуазія прагнула до знищення найбільш нестерпних пережитків в економічному житті країни”. Радянська позиція полягала ж у тому, що польська і українська буржуазія не стільки виступала проти Габсбургів і поміщицького засилля, скільки підтримувала їх в усіх найважливіших питаннях внутрішньої та зовнішньої політики [63, с. 13].

В. Найдус вивчала і політичну партійну палітру Галичини на початку XX ст., пов’язуючи її з аналізом стану економіки провінції, становищем робітників та селянства, соціальними виступами. Водночас польська авторка захищала тезу про слабку участь українських соціал-демократів у міських робітничих середовищах [64].

Інший польський автор Ю. Бушко проаналізував виборчу реформу до сейму в Галичині. Хоча у 1907 р. було введено загальне виборче право до австрійського парламенту, уряд залишив недоторканною існуючу куріальну систему виборів до сейму [65], яка не змінювалась до кінця існування Австро-Угорщини.

Велике значення для загальної інтерпретації суспільно-політичних змін у Галичині кінця XIX – початку XX ст. та діяльності українських політичних сил мають роботи К. Гжибовського [66], З. Фраса [67], Е. Горнової [68] та ін. Особливе місце займають праці краківського дослідника М. Сліви [69], присвячені соціалістичному рухові.

Суспільний рух у Галичині кінця XIX – початку XX ст. знайшов оцінки і в роботах загального плану (В. Серчик) [70] та ін.

На жаль, окремого особистого фонду М. Ганкевича не створено, тому матеріали про нього розпорознено у низці інших фондів. Зокрема, розглянуто особові фонди відомих громадсько-політичних та партійних діячів Галичини, які містяться у Центральному державному історичному архіві України у м. Львові. Серед них ф. 372 “Володимира Охримовича (1870–1931)”, який містить листи Ю. Бачинського, В. Будзиновського, В. Стефаника та М. Ганкевича. Важливий джерельний матеріал із вказаного архіву почерпнуто із фондів: 205 “Прокурор апеляційного суду м. Львів”, 344 “Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО) м. Львів”, 392 “Українська парламентська репрезентація, м. Варшава”.

Фонд 683 “Юліана Бачинського (1870–[1940])” зберігає цінні матеріали, рукописні праці про взаємини української і польської соціал-демократії, листування з М. Драгомановим, кореспонденцію В. Бачинського, М. Ганкевича, В. Гнатюка, М. Павлика.

Із фондозбірок Державного архіву Львівської області опрацьовано ф. 350 “Дирекція поліції у Львові (1802–1918 рр.)”. За характером це документи, які розкривають загальну суспільно-політичну ситуацію в Галичині; перебіг виборчих кампаній, окремі законодавчі акти, які регулювали ставлення влади до радикалів та соціалістів.

У Державному архіві Івано-Франківської області вивчено матеріали, що зберігаються у ф. 68 “Станіславівське воєводське управління державної поліції, м. Станіславів”, ф. 69 “Станіславівське повітове управління державної поліції, м. Станіславів”, ф. 77 “Городенківське повітове управління державної поліції”. Окремі документи репрезентовано із Центрального державного архіву громадських об'єднань України у Києві.

Заслужують уваги видання радянського періоду, які пов'язані з лівими рухами. Це збірники документів: “З історії революційного руху у Львові”, “Проти фашизму та війни. Антифашистський конгрес діячів культури у Львові 1936 р.”, “Історія Львова в документах і матеріалах”. Оскільки вони опубліковані в радянський період, то містять переважно тенденційно підібрані відомості.

Грунтовними джерелами є матеріали періодики: партійний орган Русько-Української радикальної партії – газета “Громадський голос”, а також видання УСДП – “Борба”, “Воля”, “Земля і Воля”, “Вперед”, “Червоний прапор”, окремі з яких редагував М. Ганкевич.

Крім радикальних та соціал-демократичних видань – преса інших політичних напрямів: “Діло”, “Руслан”, “Свобода”, а також видання політичних сил на еміграції – часописи “Нова доба”, “Український прапор”, “Українська робітнича газета”.

Тематика періодичних матеріалів різноманітна і відображає становище Галичини досліджуваного періоду, розгортання робітничого руху, зародження галицького соціал-демократизму, ситуацію в радикальній партії, виникнення УСДП, її діяльність, складні взаємини з ППСД, наростання кризових явищ та їх подолання.

Історики, головним чином, зосереджувалися на вивченні суспільно-політичних процесів у Галичині другої половини XIX – першої третини XX ст., натомість постаті М. Ганкевича приділялося недостатньо уваги. Аналіз історіографічного комплексу засвідчує, що тема вивчалася лише спорадично, а це, у свою чергу, обумовлює необхідність детального й комплексного її вивчення.

Сучасний стан розвитку української історичної науки вимагає активізації проєктографічних досліджень, які повинні спрямовуватися на вивчення

життєвого та творчого шляху осіб, чия діяльність у зв'язку з радянськими ідеологемами замовчувалась, або подавалася у викривленому контексті.

## Список використаних джерел

1. *Левинський В.* З українського робітничого руху в Галичині / Володимир Левинський // Дзвін. – Київ, 1913. – Т. II. – С. 41–423.
2. *Ганкевич М.* Болгарська преса й українська справа / Микола Ганкевич // Вістник. – 1915. – № 29–30. – С. 19–20.
3. *Ганкевич М.* З перед двадцяти літ: початки української соціал-демократії в Галичині / Микола Ганкевич // Календар “Впереду”: 1920. – Львів, 1920. – С. 87–98.
4. *Ганкевич М.* Завдання соціалізму / Микола Ганкевич // Воля. – 1919. – 4 грудня. – С. 57.
5. *Ганкевич М.* Під теперішню хвилю / Микола Ганкевич // Вісник СВУ. – 1915. – Ч. 21–22. – С. 6–7.
6. *Ганкевич М.* Поляки й українці / Микола Ганкевич // Вістник. – 1916. – № 56. – С. 602.
7. *Ганкевич М.* Російська небезпека для Європи / М. Ганкевич // Вістник. – 1916. – № 45. – С. 439–440.
8. *Ганкевич М.* Україна і Польща / Микола Ганкевич // Соціалістична думка. – 1921. – 3 вересня. – С. 8–9.
9. *Ганкевич М.* Про жіночу неволю в історичнім розвою / Микола Ганкевич. – Робітничі книгарська і вид. спілка, 1918. – 80 с.
10. *Ганкевич М.* Соціалістичний Інтернаціонал і Війна / Микола Ганкевич. – Софія, 1915. – 31 с.
11. *Вітик С.* Під теперішню пору / Семен Вітик. – Львів: Накл. Автора, 1906. – 12 с.
12. *Бачинський Ю.* Взаємні відносини соціал-демократичних партій української і польської в Східній Галичині / Юліан Бачинський. – Львів: Друк. “Уділова”, 1910. – 56 с.
13. *Бачинський Ю.* Україна irredenta / Юліан Бачинський. – Львів, 1895. – 22 с.
14. *Ганкевич Л.* З минулого нашої партії [Матеріали до історії УСДП] / Л. Ганкевич // Календар “Впереду”: 1920. – Львів, 1920. – С. 12–13.
15. *Ганкевич Л.* Останній австрійський Інтернаціонал / Лев Ганкевич // Календар “Впереду”: 1920. – Львів, 1920. – С. 163–166.
16. *Баран С.* Наша програма і організація. Програма і організація української національно-демократичної (народної) партії / С. Баран. – Львів: Друк. “Діла”, 1913. – 36 с.
17. *Темницький В.* Завдання Української Соціал-Демократії / Володимир Темницький // Робітничий голос. – 1938. – Травень. – С. 3.
18. *Стахів М.* Західня Україна. Нарис історії державного будівництва та збройної і дипломатичної оборони в 1918–1923 рр. / М. Стахів – Скрентон, 1960 – Т. 4 – 282 с.
19. *Будзиновський В.* Смішне в поважнім / Володимир Будзиновський // Нові шляхи. – 1930. – № 10. – С. 67, 20.
20. *Квасниця І.* Велика втрата. Над могилою тов. Володимира Темницького / І. Квасниця // Робітничий голос. – 1938. – Березень. – С. 2.
21. *Пояснене* програми русько-української радикальної партії, написав др. Северин Данилович. – Львів: Накл. ред. “Громадського голосу”, 1897. – 14 с.
22. *Левицький К.* Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914–1918: перша часть. – Львів, 1929. – 285 с.
23. *Грушевський М.* З починів українського руху. Начерки і фрагменти. Мих. Донцов і женевський соціалістичний гурток / Михайло Грушевський. – Відень: Б. н. в., 1922. – 88 с.
24. *Грушевський М.* К польсько-українським отношениям в Галиції / М. Грушевський. – Киев: Б. н. и., 1905. – 80 с.
25. *Грушевський М.* На українські теми: Два роки галицької політики / М. Грушевський // ЛНВ. – 1903. – Т. 47. – С. 47–82.
26. *Грушевський М.* Очерк истории украинского народа / М. Грушевський. – К.: Б. н. и., 1911. – 204 с.
27. *Павлик М.* В справі робітних людей і женщин у Галичині / Михайло Павлик // Народ. – 1890. – Ч. 23. – С. 372.
28. *Грушевський М.* З починів українського руху. Начерки і фрагменти. Мих. Донцов і женевський соціалістичний гурток / Михайло Грушевський. – Відень: Б. н. в., 1922. – 88 с.
29. *Франко І.* В Наймах у сусідів / І. Франко // Громадський голос. – 1896. – 15 червня. – С. 3–4.
30. *Довгаль І.* Вплив російської революції 1905 року на розвиток революційного руху в Галичині / І. Довгаль. – К., 1952. – 258 с.
31. *Місько В.* Причини та передумови репресивної політики Польщі щодо ліво-радикального руху на території Західної України у міжвоєнний період / В. Місько // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка. – 2010. – Вип. 1. – С. 119–125.
32. *Кравець М.* Масові робітничі виступи у Східній Галичині на початку ХХ ст. / М. Кравець // З історії західноукраїнських земель. – К.: Вид-во АН УРСР, 1957. – К., 1960. – Вип. 5. – С. 31–52.
33. *Свежинський П.* Аграрные отношения в Галиции в 1905–1907 гг. / П. Свежинский // Ученые записки Львовского торгово-экономического института. – Вып. 1. – 1958. – С. 79–84.
34. *Макаєв В.* Робітничий клас Галичини в останній третині ХІХ ст. / В. Макаєв. – Львів: Вид-во Львів. Ун-ту, 1968. – 168 с.
35. *Компанієць І.* Становище і боротьба трудящих мас Галичини, Буковини і Закарпаття на початку ХХ ст. (1900–1919 рр.) / І. Компанієць. – К.: В-во АН УРСР, 1960. – 372 с.
36. *Каковський К.* На шляху до Великого жовтня: страйковий рух в Галичині кінця ХІХ – початку ХХ ст. / К. Каковський. – Львів: Вид-во Львів. у-ту, 1970. – 198 с.
37. *Злупко С.* Сумління голос. А. І. Павлик – перша жінка-соціалістка на Прикарпатті / С. Злупко – Львів: ЛДУ, 1989. – 142 с.
38. *Богодист І.* Боротьба трудящих Галичини за

Радянську владу в 1918–1920 рр. / І. Богодист. – Львів: Кн. – журн. Вид-во, 1952. – 16 с. 39. *Яцкевич С.* Становище робітничого класу Галичини в період Комінтерну / С. Яцкевич. – К., 1958. – 358 с. 40. *Макарчук С.* Етнонаціональне развитие і національніє отношения на западноукраїнських землях в период империализма / С. Макарчук. – Львов: Выща школа, 1983. – 302 с. 41. *Історичні постаті Галичини XIX–XX ст.* – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: НТШ, 1961. – 248 с. 42. *Кедрин І.* Адам Коцко і його жертва / І. Кедрин // Альманах Українського Народного Союзу на 1970 рік. – Джерзі; Нью-Йорк: Свобода, 1970. – С. 25–78. 43. *Сохоцький І.* Будівничі новітньої української державности в Галичині / Ізидор Сохоцький // Історичні постаті Галичини XIX–XX ст. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: НТШ, 1961. – 248 с. 44. *Лисяк-Рудницький І.* Історичні есе. / І. Лисяк-Рудницький. – К.: Основи, 1994. – Т. I.; Т. II. – С. 564 с. 45. *Химка Дж.-П.* Зародження польської соціал-демократії та українського радикалізму в Галичині (1860–1890) / Дж.-П. Химка. – К.: Основні цінності, 2002. – 326 с. 46. *Субтельний О.* Україна. Історія / О. Субтельний – К.: Либідь, 1991. – 562 с. 47. *Кугутяк М.* Галичина: сторінки історії: Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939 р.) / М. Кугутяк. – Івано-Франківськ, 1993. – 198 с. 48. *Грицак Я.* До генези ідеї політичної самостійності України / Ярослав Грицак // Культурна спадщина, національна свідомість, державність. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 49–72. 49. *Сухий О.* Галичина: між Сходом і Заходом. Нариси історії XIX – початку XX ст. / О. Сухий. – Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999. – 2-ге видання, доповнене. – 226 с. 50. *Кондратюк К.* Нариси історії українського національно-визвольного руху XIX століття. – Тернопіль, 1993. – 282 с. 51. *Верига В.* Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.) / В. Верига. – Львів: Світ, 1996. – 524 с. 52. *Качмар В.* За український університет у Львові. І дея національної вищої школи у суспільно-політичному житті галицьких українців (кінець XIX – початок XX ст.) / В. Качмар. – Львів: ЛДУ, 1999. – 119 с. 53. *Маланчук-Рибак О.* Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західноукраїнських землях XIX – першій третині XX ст.: типологія та європейський культурно-історичний контекст / О. Маланчук-Рибак. Монографія. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 500 с. 54. *Кліш А.* Кирило Студинський – життя та діяльність: монографія / А. Кліш. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – 220 с. 55. *Грицак Я.* “Молоді” радикали в суспільно-політичному житті Галичини / Ярослав Грицак // ЗНТШ. – 1991. – Львів, 1991. – ССXXII – С. 71–110. 56. *Жерноклеєв О.* Активізація робітничого руху і масово-політична діяльність в Галичині на початку XX ст. / О. Жерноклеєв // Проблеми гуманітарних наук. Наукові записки ДДПУ. – Дрогобич: Вимір, 2000. – Вип. 6. – С. 151–161. 57. *Жерноклеєв О.* Володимир Старосольський: політичний портрет (до 125-річчя від дня народження / Олег Жерноклеєв, Ігор Райківський // Людина і політика. – 2003. – № 5. – С. 135–150. 58. *Чорновол І.* Польсько-українська угода 1890–1894 рр. / І. Чорновол. – Львів: Львівська академія мистецтв, 2000. – 203 с. 59. *Хімяк О.* Українська соціал-демократична партія: періодичні видання та діяльність (кінець XIX – початок XX ст.) / О. Хімяк // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2008. – Випуск 20. – С. 144–149. 60. *Бегей І.* Юліан Бачинський: соціал-демократ і державник / І. Бегей. – К.: Основні цінності, 2001. – 256 с. 61. *Босак О.* Українські соціал-демократи в суспільно-політичному русі Галичини (кінець XIX – початок XX століття) / О. Босак. – Запоріжжя; Львів: Дике Поле, Фенікс, 2001. – 130 с. 62. *Найдус В. С.* Влияние первой русской революции на революционное движение в Галиции / В. С. Найдус // Вопросы истории. – 1956. – № 4. – С. 25–42. 63. *Najdus W.* Szkice z historii Galicji (1900–1914) / W. Najdus. – Warszawa, 1958. – 426 s. 64. *Najdus W.* Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji i Śląska. 1890–1919 / W. Najdus. – Warszawa: PWN, 1983. – 402 s. 65. *Buszko J.* Narodziny ruchu socjalistycznego na ziemiach Polskich / J. Buszko. – Kraków, 1967. – 242 s. 66. *Grzybowski K.* Galicja 1848–1914. Historie ustoju politycznego na tle historii ustoju Austrii / Grzybowski K. – Kraków; Wrocław; Warszawa: W. P. A. N., 1959. – 328 s. 67. *Fras Zbigniew.* Florian Ziemiolkowski (1817–1900). Biografie polityczna / Zbigniew Fras. – Wrocław; Warszawa; Kraków: Ossolineum, 1991. – 282 s. 68. *Hornowa E.* Ukraiński obóz postępowy i jego współpraca z polską lewicą w Galicji 1876–1895 / E. Hornowa. – Wrocław; Warszawa; Kraków: Ossolineum, 1968. – 252 s. 69. *Śliwa Michał.* Tradycje i wartości ruchu socjalistycznego w Polsce / Michał Śliwa. – Warszawa, 1990. – 142 s. 70. *Sierczyk Władysław.* Historie Ukrainy / Władysław Sierczyk. – 2 wyd. – Wrocław: Ossolineum, 1990. – 502 s.

**Сана Стрельбицка**

**ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НИКОЛАЯ  
ГАНКЕВИЧА: ИСТОРИОГРАФИЯ И ИСТОЧНИКОВЕДЧЕСКАЯ БАЗА**

*В статье* осуществлен анализ научной исторической литературы по данной проблематике и освещены основные работы украинских и зарубежных исследователей, изучавших Николая Ганкевича в общественно-политической жизни Галиции XX в., его роль в создании Украинской социал-демократической партии. Охарактеризовано источниковедческую базу исследования.

*Ключевые* слова: Николай Ганкевич, Галиция, Украинская социал-демократическая партия, историография, источники.

**Sana Strelbytska**

**SOCIO-POLITICAL ACTIVITY OF MYKOLA HANKEVYCH: HISTORIOGRAPHY  
AND SOURCE BASE**

*This article* analyzes the scientific literature on the historical perspective and highlights the main works of Ukrainian and foreign researchers who studied the figure of Mykola Hankevych social and political life of Halychyna XX century., his role in creating Ukrainian Social Democratic Party. Characterized source base study.

*Key words:* Mykola Hankevych, Halyciya, Ukrainian Social Democratic Party, Historiography, Source.